

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

**Näkemyksen eroavaisuus tasa-arvosta
sukupolvien välillä**

Johannes Iso-Möttönen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)
Humanistinen ammattikorkeakoulu
1/2014

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Johannes Iso-Möttönen	Sivumäärä 36 ja 1 liitesivua
Työn nimi Näkemysten eroavaisuus tasa-arvosta sukupolvien välillä	
Ohjaava(t) opettaja(t) Tuomo Paavola ja Regina Pesonen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja	
Tiivistelmä <p>Työn tavoitteena on kartoittaa ajatuseroja tasa-arvosta eri-ikäisten ihmisten välillä. Työn tavoitteena on myös olla selkeänä mallina työstä, jossa tulee esille erilaisissa lähtökohdissa kasvaneiden ihmisten mielipiteet ja elämään vaikuttavat tekijät. Työ antaa yhteisöpedagogille toimivan esimerkin erilaisista ajatusmaailmoista, sekä eriävistä mielipiteistä. Työtä on myös mahdollista käyttää opetus- tai pohjama- teriaalina tasa-arvoon liittyvissä tapahtumissa, koulutuksissa tai tutkielmissa.</p> <p>Tasa-arvo on tällä hetkellä yksi päällimmäisistä puheenaiheista sekä Suomen eduskunnassa ja kansa- laisten keskuudessa. Nuorisotakuun tultua käyttöön, on tasa-arvosta puhuttu myös paljon mediassa. Tässä työssä keskitytään ajatuseroihin tasa-arvosta ihmisten välillä.</p> <p>Teoriaosa koostuu Suomen historian tutkimiseen ja siihen liittyvien suurten vaikutteiden esittelyyn, ihmisen kasvamisen vaikuttavien tekijöiden kartoittamiseen, kulttuurillisten erojen huomiointiin ja väes- tön ikärakenteen esittelyyn. Lakiosuus käsittelee tasa-arvoon vaikuttavia lakeja ja asetuksia.</p> <p>Tutkimus tehtiin kvalitatiivisten haastatteluiden avulla. Teoriaosuus koostuu kirjallisuudesta ja Interne- tistä poimituista tiedoista.</p> <p>Tulokset esitetään olettamuksina teoratiedossa esitettyjen faktojen avulla. Tutkimuksen perusteella voidaan olettaa ihmisten ajatusmallin olevan samankaltainen iästä ja syntymäpaikasta riippumatta.</p>	
Asiasanat: Tasa-arvo, Suomen historia, sukupolvet, Suomen väestö	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Johannes Iso-Möttönen	Number of Pages 36 and 1 appendices
Title The difference in the outlook of equality between the generations	
Supervisor(s) Tuomo Paavola ja Regina Pesonen	
Subscriber and/or Mentor	
<p>Abstract</p> <p>The objective of this study was to discover differences in opinion towards equality between people in different ages. It is also intended to be a comprehensible form, which reveals the opinions and factors affecting to life of people with different backgrounds. This work gives a functioning example of different mindsets, as well as conflicting opinions. It is also possible to use it as an educative- and principle material for events, educations and studies with reference to equality.</p> <p>Equality is one of the burning topics at the moment both in Finnish Parliament and within the citizens. Media has also brought this topic as the warrant of the youth employment has taken place. This research concentrates on the diversities in opinions of equality within people.</p> <p>The theory part consists of researching the secondary data of Finnish history and introducing relating impacts, the affecting factors towards developing and growing humanbeing, showing the cultural differences and age construction of the population. The law part concerns the laws and regulations affecting equality.</p> <p>The research was made of qualitative interviews. The theory part consists of literature review and data from Internet sources.</p> <p>The results are presented as presumptions with the help of the theory facts. The final results show a similar mindset disregarding the age and birth place.</p>	
Keywords Equality, The Finnish history, generations, Finnish population	

1 JOHDANTO	5
2 KAUPUNKI JA MAASEUTU	5
3 IHMISEN ELÄNKATSOMUKSEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT	6
3.1 Ihmisten kasvatus ja virikkeet	6
3.2 Ajatuseroja sekä aikojen eroja	8
3.3 Länsimainen kulttuuri	9
4 LAINSÄÄDÄNTÖ JA SOPIMUKSET	10
4.1 Ihmisoikeudet ja YK	10
4.2 Tasa-arvo	11
4.3 Suomen lainsäädäntö	12
4.4 Opetuksen tavoitteet	14
5 SUOMEN VÄESTÖ	15
5.1 Suomen väestön rakenne	15
6 HISTORIAN HAVINAA	17
6.1 Suomen sodat	17
6.2 1960 ja 1970 luku, sekä hippiliike	17
6.3 Nousukausi ja kuplan puhkeaminen. 1980-luku ja 1990-luvun lama	18
6.4 2000- ja 2010- luku, Nokia ja Euro	19
6.5 Koulun historiasta Lapin Letkaan	19
7. TUTKIMUS	20
7.1. Tutkimusmenetelmät	20
7.2. Kvalitatiivinen tutkimus	22
7.3. Haastattelun tulokset	22
7.4. Tulosten tarkastelu	29
8. POHDINTA	32
9. LÄHTEET	35
10. LIITTEET	37
10.1. Haastattelulomake	37

1 JOHDANTO

Kiinnostukseni Suomen historiaan, sekä ihmisen emotionaaliseen ajatteluun loivat pohjan kyseisen opinnäytetyön aiheesta. Koulun projektityön kautta (tasa-arvon päivä Putaan koululla) ja projektin toteutuksesta syntyneessä aineistoissa ilmenneiden ajatusten kautta, halusin lähteä viemään tasa-arvokysymystä eteenpäin.

Tasa-arvo on tällä hetkellä esillä monessa eri paikassa. Hallituksen päätökset syrjäytymisen ehkäisemisen lisäämisestä, erilaisten nuorisotakuiden lupaamisesta ja muiden nuorisoa koskevien kehityspäätösten vuoksi tasa-arvokysymykset koskevat yhteisöpedagogia ammattinsa vuoksi. Yhteisöpedagogin mahdollisuudet tietää tasa-arvokysymyksistä ja siihen liittyvistä asioista keskittyy monesti valtion julkaisemiin tuloksiin.

Kyseisen opinnäytetyön tarkoituksena olisi antaa mahdollisesti yksi vaihtoehtoinen työkalu niin yhteisöpedagogille, kuin muillekin ihmisille, jotka asiasta ovat tasa-arvosta kiinnostuneet. Opinnäytetyön tarkoituksena on myös antaa niin sanottujen tavallisten kansalaisten puhua omasta näkemyksestään tasa-arvosta ja näyttää toteen mahdollisia erilaisia näkökantoja siitä mitä tasa-arvo kellekin merkitsee. Koska projektissa huomasin, että jo yläasteikäisien oppilaiden keskuudessa syntyi huimia eroja ajattelumallista mitä on tasa-arvo, on olettamuksenani, että eri vuosikymmenellä syntyneillä ihmisillä ajattelutapa olisi vielä suurempi. Tästä syystä asia on mielestäni tutkimisen arvoinen.

2 KAUPUNKI JA MAASEUTU

Yhteisöpedagogin työkenttä sisältää työskentelyä monenlaisten ihmisten kanssa. Jo ammattinimikekin kertoo että on kyse koko yhteisöstä. Nykyään Suomen valtaväestö asuu suurissa kaupungeissa. Pienten kuntien asukasluvut ovat laskussa ja maaseudut autioituvat.

Isoissa kaupungeissa on hyvä julkinen liikenne, palvelut ovat lähellä ja ne ovat monipuoliset. Kaupunkeihin satsataan paljon rahaa ja kehitystä tapahtuu, ihmisten on hyvä olla. Pienissä kunnissa tilanne on toinen. Valtio yhdistää palveluita, sulkee poliisilaitoksia, yhdistelee jopa kuntia saadakseen säästöä. Paikallisliikenteestä on turha edes kuvitella pienemmissä paikoissa.

Ihmisten ajattelutapa on monesti erilainen riippuen asuinkunnasta. Suuren kaupungin ihmisellä on suuren kaupungin murheet. Toisesta voi tuntua pahalta, jos paikallisliikenne on minuutin myöhässä. Maalla voidaan harmitella, ettei aura-auto ole käynyt aamulla ja töihin on hankala päästä. Kyseiset esimerkit ovat totta kai radikaaleja, mutta näin näkökulmaero tulee selkeämmäksi.

3 IHMISEN ELÄNKATSOMUKSEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

3.1 Ihmisten kasvatus ja virikkeet

”Koska erityisesti ihmisen sisäisen todellisuuden kehittyminen riippuu ympäristöstä, niin periaatteessa mitkä tahansa virikkeet, joita lapsi ympäristöstään saa, ovat kasvatusta.” (Turunen 1988, 16)

Ihminen on pienestä lapsesta asti tekemisissä muiden ihmisten kanssa. Lapsen läheiset ja kasvattajat näyttävät mallia miten toimia. Lapsi oppii pienestä pitäen matkimaan läheisiään ja hän toistaa läheisten tekemiä asioita. Kun lapsi kasvaa suuremmaksi ja alkaa ymmärtää asioita, toimii hän vaistomaisesti samalla tavalla kun ympärillä olleet kasvattajat ovat hänet opettaneet toimimaan. Samalla lapseen vaikuttaa myös ympäristö. Media, joukkotiedotusvälineet, yleinen mielipide ja vanhemmat, kaikki kasvattavat lasta. Lapsen ajatus vanhempina voi siis hyvinkin pohjautua ympärillä tapahtuneista asioista. (Turunen 1988, 16–17)

Erilaiset vapaampien kasvatusmuotojen tuleminen kasvatusmuodoiksi on muuttanut kasvatus metodeja ja ajatusmalleja siitä, mitä ne ovat olleet aikaisemmin. Lapselle annetaan oma mahdollisuus päättää tekemisistään ja lupa poimia vaikutteita ympäristöstä kenenkään siihen puuttumatta. Lapsen älyllinen kehitys ei

kuitenkaan välttämättä riitä erottelemaan sitä, mistä olisi hyvä ottaa mallia ja mistä ei. Myös lapsen emotionaalinen kasvatus on tärkeää.

Lapsen mielen kehittymisen mallit kumpuavat suureksi osaksi vanhemmilta ja lapsen ympärillä olevilta ihmisiltä. Onkin siis tärkeää, että lapsi saa oikeanlaista esimerkkiä myös emotionaalisella tasolla. Silloin lapsi tietää mikä on oikein ja mikä on väärin, mutta myös osaa tuntea asiat niihin kuuluvilla tunteilla. Myös lapsen erilaiset reagoitavat, kuten viha, ilo, suru, ja niiden käyttäminen tietyissä tilanteissa elämässään, voivat olla opittuja. Vanhempien tai kasvattajien esimerkki on siis tässäkin tilanteessa todella suuri. Jos lapsen kasvattaja reagoi epäonnistumiseen vihalla, ehkä jopa väkivallalla, voivat kauaskantoiset seuraukset löytyä, sekä käyttäytymismallit löytyä myös lapsen käytöksestä.

”Nykyään meidän sanotaan elävän tietoyhteiskunnassa, ja niinpä kasvatuskin on painottunut tiedolliseen suuntaan, jopa siinä määrin, että tämän on nähty vääristäneen nuorten kehitystä. Kasvatus on muuttunut pelkästään opetukseksi ja koulutukseksi. Se on hämärtynyt ja tullut ongelmalliseksi sekä ideana että käytäntönä.” (Turunen 1988, 162)

Tästä syystä voidaankin ajatella, että lapsen saamat virikkeet ja opetukset eivät välttämättä ole aina oikeanlaista yhteiskunnalliselta tasolta ajateltuna. Jos joku toinen opettaa että kiusaaminen on oikein, ei lapsi välttämättä aina osaa erottaa, niin sanottua oikeaa ja väärää. Tällaiset asiat voivat myös vaikuttaa ihmisen aikuisuuteen ja sen ajattelutapaan. Myös vuosikymmenien ja yhteiskunnallisen ajatusmaailman muutokset vaikuttavat kasvuun ja näin ei siis voida aina sanoa, mikä on oikein. Maailman ja ajatusmallien muuttuminen ajan kuluessa on luonut erilaisia käsitteitä eri kasvatusmalleista, mutta myös oikeasta ja väärästä. Tämän vuoksi myös eri-ikäisten ihmisten kasvatusta tukevat esimerkit voivat olla todella erilaisia.

Joskus on ollut yhteiskunnallisesti hyväksyttävää puhua vähemmistöistä halventavasti. Homoseksuaalisuus on luokiteltu sairaudeksi, kehitysvammaiset lapset ovat olleet enemmänkin rangaistus jostain väärästä teosta ja eri uskonnon edustajat ovat pakanoita, jotka palavat helvetin tulella. Tästä syystä myös ihmisillä on erilaisia kasvatustaustoja ja maailmankatsomusta, jotka eivät välttämättä ole samalla ajantasolla nykyisen ajattelunmallin kanssa. Muun muassa

tasa-arvokysymykset ovat tästä syystä saaneet joskus erilaisia mielipiteitä aikaiseksi.

Nykyään tasa-arvossa puhutaan ihmisten välisestä tasa-arvosta; kaikki ovat samanarvoisia. Jos aikaisemmin Suomen historiassa ei vähemmistöjä ole ajateltu edes ihmisenä, voi sen aikakauden ihmisten mielestä tasa-arvo olla toteutunut hyvin. Myös erilaiset uskontoon liittyvät kysymykset ovat vapautuneet kun ollaan tultu nykyaikaan. Pienen kylän asukkaat, jotka ovat olleet saman uskonnon edustajia, ovat voineet ajatella, että kaikki ovat tasa-arvoisia, kuitenkin tuntematta kylän ulkoista elämää, tai eri vaihtoehtoja monista uskonnoista.

Suomen kristillinen kasvatus 1900-luvun alkupuolella ja puolivälissä on ollut hyvin radikaalia, jos asiaa vertaa tähän päivään. Jos raamattu sanoo, että eri uskonnon edustajat eivät pääse taivaaseen. Raamatun mukaan voit olla huono ihminen, jos et tee niin kuin raamattu sanoo. Voidaankin ajatella, että kristilliset opit ovat siihen aikaan olleet pelotteluoppeja. Kun vanhemmat ovat saaneet tiukkaa kristillistä kasvatusta, saa lapsikin siitä osan. Koska kristillisyyys on ollut kantava voima Suomessa pitkään, ei vanhempia tai heidän vanhempia voi syyttää tietyn kasvatustavan luomisesta lapselle. Kyseinen ajanjakso on vaan ollut erilainen, kuin nykyään.

Monetkaan 1900-luvulla eläneistä tuskin ajatteli että he tekevät väärin, kun elävät miten kirkko opettaa. Myös tulevaisuudessa ihmiset varmasti ajattelevat miten meidän kasvatustavat ja metodit ovat olleet aivan väärin sen aikaiseen verrattuna. Maailma muuttuu, ihmisten kasvatus muuttuu, myös valtiot muuttuvat. Samalla muuttuu myös ihmisten maailmankatsomus.

3.2 Ajatuseroja sekä aikojen eroja

Viimeiset 70 vuotta Suomen kansalaiset ovat eläneet hyvin erilaisissa olosuhteissa. Jokainen ihminen, joka syntyy eri aikakaudella, tai vaikka eri kaupungissa, ajattelee erilailla. Suomen valtion yksi ihanuuksista onkin ajattelun vapaus.

Kuitenkin, kun ajattelee omaa tai omien läheisten ihmisten elämää, voi helposti todeta, että aikakausi ja ympärillä tapahtuneet asiat ovat vaikuttaneet ja tulevat vaikuttamaan omaan elämänkatsomukseen. Jokainen pienikin tapahtuma vaikuttaa yksilön ajattelutapaan, mutta joku isompi tapahtuma voi iskostaa ajatuksia suurempaan joukkoon. Suomen koululaitos on muuttunut paljon aikavälillä sodat ja nykypäivä. Koulujen opetussuunnitelma kertoo opettajille, mitä oppilaille tulee opettaa. Jos samoja asioita opetetaan sadoille ihmisille, varmasti samankaltaisia ajatuksia syntyy ihmisten mieleen. Kun opetussuunnitelma ja aikakausi muuttuvat, voi ajattelutapa muuttua myös.

Vaikka eri-ikäisten ihmisten tulee asua ja elää yhdessä nyky-yhteiskunnassa, jossa vallitsee nyky-yhteiskunnan säännöt, sekä ajattelutapa, rippeitä oman aikakautensa ajattelutavasta on varmasti jäljellä. Tämä voi aiheuttaa ristiriitoja oikean ja väärän välillä. Monelle suomalaiselle venäläinen on ”ryssä” kuolemaan saakka sotien vuoksi. Nuoret ihmiset taas voivat mennä Venäjälle opiskelemaan, tai tuttavapiirissä on venäläissyntyinen ihminen eikä se ole normaalista poikkeavaa. Joskus sanotaan, että nuoret ihmiset ovat suvaitsevampia kuin vanhat. Tämä varmasti voi pitää paikkaansa osassa tapauksissa. Ajateltaessa lähtökohtia, jossa tietyllä ajatusmaailmalla vanhempi ihminen on elänyt 50 vuotta ja yhtäkkiä sanotaankin, että ajattelutapasi on väärä. On siis hyvinkin oletettavaa, että rippeitä kyseisiltä ajoilta tulee olemaan elämän loppuun saakka. Nuori ihminen on voinut syntyä vapaamman maailman aikana, jolloin hänelle on koko elämän ajan opetettu nykyistä ajattelutapaa, ja hänellä on helpompi sisäistää kyseiset opetukset ja normit, niin sanottujen värienvärien puuttuessa.

3.3 Länsimainen kulttuuri

”Länsimaisen kulttuurin yksi tärkeimmistä yksi tärkeimpiä ajattelutapoja on asioiden luokittelu ja tyypittäminen. Luokittamisen lähellä kulkee arvottaminen ja polarisaatio: hyvin nopeasti käy niin, että luokat päätyvät eriasteiseksi laadultaan, arvoltaan ja hyvyydeltään. Syntyy kasteja, ryhmiä, vähemmistöjä, parempia ja huonompia.” (Kaartinen 2004, 28)

Tasa-arvon parantamisella ja sen puutteeseen puuttumalla voidaan kitkeä tätä ajattelutapaa. Lähtökohtaisesti tilanne on kuitenkin monesti hankala, sillä kyseinen ajattelutapa mahdollistaa ihmisten syrjivän ja tasa-arvoa vähentävän ajattelutavan tapahtuman tahtomattaan. Ihmisillä on tasa-arvosta monia mielipiteitä ja näkemyksiä, mutta juuri tämä länsimainen luokittelemisen tarve voi syrjiä toisia ihmisiä. Ihmiset, jotka huolehtivat Suomen tasa-arvosta ylimmällä tasolla, ovat kansanedustajia ja ministereitä. He muokkaavat Suomen lainsäädäntöä siihen suuntaan, että tasa-arvo toteutuisi mahdollisimman hyvin paikassa kuin paikassa. Onko kuitenkin mahdollista, että erilaiset tasa-arvon muodot, kuten taloudellinen tasa-arvo ovat kadonneet heidän silmistään. Kansanedustajien palkat ja etuudet ovat monien mielestä karanneet käsistä. Voidaanko tätä siis pitää tasa-arvona? Rikkooko kansanedustaja tasa-arvoa, jos kulttuurilliset tavat ovat ohjanneet hänet toimimaan tavallisen kansalaisen mielestä epäedullisesti. Voiko hyvinvoiva ihminen oikeasti asettua sellaisen asemaan jonka tasa-arvoa ja oikeuksia vähennetään. Voiko ihminen nousta lain yläpuolelle? Tasa-arvossa on monta näkökulmaa ja monia erilaisia ongelmia. Edes päättäjät, jotka säätelevät eri lait, eivät välttämättä huomaa kaikkia puutoksia. On siis enemmän kuin oletettavaa, että kyseiset kulttuurilliset piirteet näkyvät myös tavallisessa kansalaisessa.

4 LAINSÄÄDÄNTÖ JA SOPIMUKSET

4.1 Ihmisoikeudet ja YK

”Samalla kun ihmisoikeudet ovat yhä tiiviimmin liimautuneet osaksi kansainvälisen ja kansallisen oikeuden ja politiikan sisältöä, niiden universaalisuus on joutunut uudenlaiseen koetukseen.” (Pirjola & Pulkkinen 1998, 79)

Suomalaisten maailmaan on tullut uusi ja toisille tuntematonkin asia, maahanmuuttajat. Suomalainen ihminen on monesti sisäänpäin kääntyvä, ujo ja uusia asioita vastusteleva. Kun suomalainen on pikkuhiljaa tottunut ajatukseen, jossa

tasa-arvo koskee saman kylän asukkaita tai naapureita, laitetaankin mukaan maahanmuuttaja toisesta kulttuurista, voi ajatuksen sulattelu olla hankalampaa. Suomi on monien puheiden mukaan lintukoto, jota tässä tilanteessa voidaan ajatella tarkoittavan, että suomalaiset pitävät huolen omista asioistaan.

Euroopan rajojen aukeneminen, turismin lisääntyminen, ulkomaalaiset työntekijät sekä kansainväliset maahanmuuttajat tuovat suomalaisten jokapäiväiseen elämään monenlaisia erilaisia asioita. Kaupan kassa voikin olla eri kulttuurista tai vaikka parhaan ystävän vaimo eri maasta. Erilaisia ihmisiä tulee vastaan nykyään päivittäin. Mistä syystä sitten thaimaalaiset marjanpoimijat omassa metsässä ovat vihattuja ja oman naapurin poiminta ei haittaa? Tällaisissa tilanteissa tasa-arvokin voi unohtua. Oman naapurin tulisi olla samassa arvossa kuin muidenkin.

Wienissä pidettiin 1993 ihmisoikeuksien maailmankongressi, jossa todettiin ihmisoikeuksien olevan yleismaailmallisia ja valtioiden tehtävänä on edistää ja suojata niitä. (Pirjola & Pulkkinen 1998, 79–82) Suomalaisten tulee siis muistaa tasa-arvokysymykset ulkopaikkakuntalaistenkin kanssa.

”Vuonna 1945 perustettu Yhdistyneet Kansakunnat (YK) hyväksyi ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 10. joulukuuta 1948. Ihmisoikeuksien julistuksen tarkoituksena oli turvata kaikille ihmisille ihonväriin, sukupuoleen, maahan, uskontoon, varallisuuteen tai mielipiteisiin katsomatta samanlaiset oikeudet elämään.”
(Mannerheimin lastensuojeluliitto)

YK on ajanut koko maailman ihmisten hyvinvoinnin parantamista jo kohta 70 vuotta. YK on luonut asetuksia, jotka koskevat kaikkia ihmisiä. Näistä yksi tärkeimmistä on ihmisoikeuksien julistus. Kyseinen julistus on luonut pohjaa myös Suomen tasa-arvoasioiden syntymiselle, sekä kehittämiselle.

4.2 Tasa-arvo

Suomalainen tasa-arvo politiikka pitää sisällään teemoja, jotka kertovat suomalaiselle ihmiselle mitä on tasa-arvo. Poliitikot ovat luoneet raamit, joiden sisään

pääpiirteiset tasa-arvokysymykset voidaan sijoittaa. Kyseiset raamit ovat hyvin-kin joustavat ja Suomen tasa-arvopolitiikka kehitetään päivittäin. Nykyisen mallin tärkeimmät teemat käsittelevät sukupuolitasa-arvoa, työelämän tasa-arvoa, samapalkkaisuutta, tasa-arvon asemaa koulutuksessa sekä työn ja perhe-elämän yhteensovittamista.

Suomen tasa-arvoasioita ajaa eteenpäin sosiaali- ja terveysministeriö, joka tarvittaessa valmistelee tasa-arvolainsäädäntöä ja seuraa tasa-arvon tilannetta Suomessa, sekä edistää hallituksen tasa-arvopoliittisten tavoitteiden toteutumista.

(Sosiaali- ja terveysministeriö 2014a)

4.3 Suomen lainsäädäntö

Suomen lainsäädännössä on monia pykälää, joiden tarkoituksena on parantaa ihmisten tasa-arvoa Suomessa. Yhdistyneet kansakunnat (YK) on jo vuonna 1948 hyväksynyt yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen. Siitä lähtien ihmisoikeuksia, sekä tasa-arvoa on koetettu parantaa ympäri maailmaa. Suomen lainsäädäntöäkin on parannettu muun muassa perustettaessa tasa-arvolaki, yhdenvertaisuuslaki, sekä laki tasa-arvovaltuutetusta ja tasa-arvolautakunnasta.

”Tasa-arvotyö on ollut Suomessa hyvinvointityöhön verrattavissa olevaa kasvatuksellista, koulutuksellista ja tutkimuksellista toimintaa. Toiminnan tavoitteet ovat vaihdelleet sukupuolisukupuolittuneiden käytäntöjen ja heteronormatiivisuuden purkamisesta tuottavuuden, tehokkuuden ja kilpailukyvyn vahvistamiseen. Kehittämisprojektien luvatussa maassa julkista sektoria ovat läpäisseet julkisrahoitteiset, erityisesti EU:n rahoittamat ja liikkeenjohdon periaatteilla toimivat projektit. Myös tasa-arvotyöstä on tullut projektityötä.”
(Saresma & Rossi & Juvonen 2010, 88)

Tasa-arvotyö on myös monesti Suomessa johdatettu sukupuolten tasa-arvoon. On tärkeää, että naisella ja miehellä on samat oikeudet työpaikalla, opiskelupaikassa ja esimerkiksi politiikassa. Monesti kuitenkin unohdetaan, että tasa-arvo voi olla toisille mahdollisuus selvitä hengissä päivästä toiseen. Tämän vuoksi

muun muassa YK pyrkii parantamaan tasa-arvoa Suomen ulkopuolella niissä maissa, joissa tilanne ei ole niin hyvä kuin Suomessa.

Nyky-yhteiskunnassa lait ovat kaiken perusta. Jokaisella ihmisellä tulee noudattaa lakeja ihonväriin, varallisuuteen, uskontoon tai muuhun heitä koskevaan tekijään huomioimatta. Suomi on luonut myös erilaisia lakeja tasa-arvoa kohtaan. Kyseiset lait ovat hyvä lisä ajettaessa yksittäisten ihmisten oikeuksia.

”Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (609/86) säädettyjä tehtäviä varten on tasa-arvovaltuutetun virka ja tasa-arvolautakunta.

Siitä, minkä ministeriön hallinnonalaan tasa-arvovaltuutettu ja tasa-arvolautakunta kuuluvat, säädetään erikseen.

2 §

Tasa-arvovaltuutetun tehtävänä on:

- 1) valvoa 1 §:n 1 momentissa mainitun lain ja ensisijaisesti syrjinnän kiellon ja syrjivän ilmoittelun kiellon noudattamista;
- 2) aloittein, neuvoin ja ohjein edistää 1 §:n 1 momentissa mainitun lain tarkoituksen toteuttamista;
- 3) antaa tietoja tasa-arvolainsäädännöstä ja sen soveltamiskäytännöstä; sekä
- 4) seurata naisten ja miesten tasa-arvon toteutumista yhteiskuntaelämän eri aloilla.

Asetuksella voidaan tasa-arvovaltuutetulle antaa myös muita hänen toimialaansa soveltuvia tehtäviä.

3 §

Tasa-arvovaltuutettu voi avustaa syrjinnän kohteeksi joutunutta tämän oikeuksien turvaamisessa sekä tarvittaessa avustaa tätä oikeudenkäynnissä, joka koskee hyvityksen tai korvauksen suorittamista, jos hän katsoo, että asialla on lain soveltamisen kannalta huomattava merkitys.”

(Miesten ja naisten välinen tasa-arvo 1986)

Suomen tasa-arvovaltuutetun virka on hyvä lisä kaikkeen muuhun olemassa olevaan tasa-arvo lainsäädäntöön. Kuitenkaan yksi ihminen ei voi valvoa koko Suomen väestöä ja sen toimintaa, vaan tasa-arvokäytännöt tulee lähteä kasvattuksesta ja sitä kautta yksittäisestä ihmisestä.

Suomen valtio on luonut myös kaikkia suomalaisia koskevan tasa-arvolain. Kyseisen lain puitteissa on annettu raamit, minkä mukaan tasa-arvon tulee toteutua. Tässäkin tilanteessa päävastuu on kuitenkin kansalaisella. Jokaisen ihmisen tulee siis kantaa vastuu omista teoistaan ja omalla toiminnallaan parantaa tasa-arvoa. Jos näin ei toimi, tulee olla valmis vastaamaan teoistaan oikeusistuimen edessä.

”Tasa-arvolain keskeisimmät velvoitteet ovat:

- yleinen syrjinnän kieltö*
- viranomaisen velvollisuus edistää tasa-arvoa kaikessa toiminnassaan*
- kiintiösääntö valtion ja kuntien toimielimissä*
- työnantajien ja oppilaitosten velvollisuus edistää tasa-arvoa mm. tasa-arvosuunnitelmien kautta*
- syrjinnän kieltö työelämässä, oppilaitoksissa, etujärjestöissä ja tavaroiden sekä palvelujen tarjonnassa”*

(Sosiaali- ja terveysministeriö 2014b)

4.4 Opetuksen tavoitteet

Suomen koululaitos on ollut aina iso osa ihmisten kasvatusta. Nykyään koulu on luokiteltu paikaksi, jossa kasvatusta ei tapahdu, vaan ainoastaan opetusta. Koululaitos on kuitenkin vastuussa kouluissa tapahtuvista asioista. Vaikka koulu ei suoranaisesti kasvatakaan lasta, on sen vastuu suuri lapsen kehittymisen kannalta. Suomen valtio on myös luonut perusopetuslain, jonka pohjalta koulujen toiminnan tulee mennä. Kouluilla on myös vastuu puuttua mahdollisiin epäkohtiin, jos lakeja rikotaan. Yhteistyöllä vanhempien ja kasvattajien kanssa, koulut pyrkivät antamaan lapselle mahdollisimman hyvät lähtökohdat hyvään ja oikeamieliseen kasvamiseen.

2 §

”Tässä laissa tarkoitetun opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi esiopetuksen tavoitteena on osana varhaiskasvatusta parantaa lasten oppimisedellytyksiä.

Opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana. Opetuksen tavoitteena on lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella.”

(Perusopetuslaki 1998)

48 a §

”Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Lisäksi aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta.” (Perusopetuslaki 1998)

5 SUOMEN VÄESTÖ

5.1 Suomen väestön rakenne

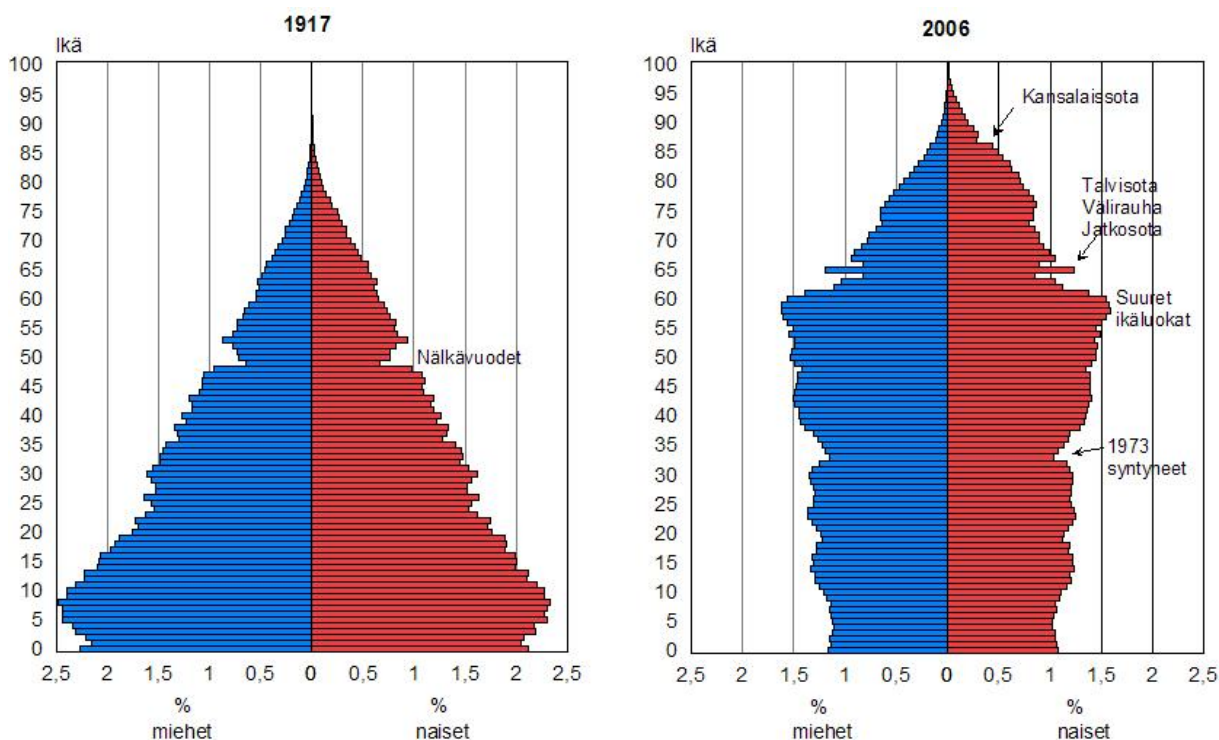
Suomen väestön rakenne alkoi muuttua Suomen kaupunkilaistumisen myötä. Väestö määrä alkoi nousta jo 1917-luvulla. Syntyvyys oli silloin korkealla ja jokainen sukupolvi tuotti suuremman sukupolven jälkeensä. Suurta määrää syntyneitä kompensoi suhteellisen korkea kuolleisuus 1900-luvun alkupuolella. Suomen väkiluku on kuitenkin kasvanut siitä lähtien vuoteen 1973 saakka, jolloin kasvaminen on hidastunut. Syntyvyyden huippu Suomessa nähtiin vuonna 1947, jolloin suomalainen nainen synnytti keskimäärin 3,5 lasta. Kyseinen luku selittää nykyisen suuret ikäluokat.

Suuren syntyvyyden omaava ikäluokka on mahdollisesti elänyt suuremmissa perheissä, kuin nykylapset. Jos perheissä on ollut paljon lapsia, voi perheen elämä olla mahdollisesti myös yhteisöllisempää. Yhteisön hyvinvointi on ollut tärkeää ja jokainen on tehnyt parhaansa sen hyvinvoinnin eteen. Vuonna 1973 Suomen hedelmällisyys on ollut matalimmillaan, jolloin syntyvyys on ollut keskimäärin 1,5 lasta per jokainen nainen. Vuodesta 73 luku on pysytellyt melkein samassa ja vuonna 2006 luku oli 1,8 lasta. Nykyaajan perheet ovat tilastollisesti pienempiä kuin 60 vuotta sitten, joten myös perheolosuhteet ovat olleet erilaiset, jos ei oteta aikakautta huomioon. Nykyään yksilön tarpeet tuodaan hyvin

esille ja ajattelutapa on enemmän individualismilähtöistä. Pienemmissä perheissä yksilö tulee helpommin esille. (Tilastokeskus 2014)

Sotien jälkeinen suurten ikäluokkien sukupolvi on tällä hetkellä jo eläkeiässä, joten uusi, nuorempi ja pienempi sukupolvi on ottamassa valtaa Suomessa. Pienemmällä sukupolvella on olemassa erilaiset lapsuuden lähtökohdat ja näin lapsuuden opetukset ovat myös erilaisia. Pitkään hallinneet suuret ikäluokat ovat luoneet yhteiskunnalliset normit ja ihanteet omien lapsuuden oppien pohjalta, nyt heidät syrjäyttävällä sukupolvella on erilaiset lapsuuden opit ja näin on oletettavaa, että myös heidän yhteiskunnallinen ajattelutapansa poikkeaa suurten ikäryhmien ajattelusta. Tämän vuoksi erilaisia ajattelumalleja voi syntyä myös eri aikakausien perheolosuhteista riippuen.

Väestöpyramideista voidaan nähdä Suomen syntyvyyden suuri kasvu vuonna 1917 ja 2006 vuoden pyramidista nähdään suurten ikäluokkien vaikutus ikä, sekä syntyvyyden pieni määrä 1973, ja sen samankaltaisuus kyseisestä vuodesta tähän päivään.

(Tilastokeskus)

6 HISTORIAN HAVINAA

6.1 Suomen sodat

Suomen lähihistoria pitää sisällään Suomen sodat, joissa sotiemme veteraanit urhealla toiminnallaan mahdollisti itsenäisen suomen jatkumisen. Sotien jälkeen syntyivät niin sanotut suuret ikäluokat. Kyseiset ikäluokat ovat tällä hetkellä eläkeiän kynnyksellä tai jo eläkkeellä. Sotien vaikutukset kuitenkin ovat kuitenkin vielä heidän muistoissaan, joko vanhempien, tai jopa itsensä kokemina. Sodat ovat jättäneet arpensa monen suomalaisen elämään ja vaikka tämän päivän nuoret ja nuoret aikuiset eivät siitä enää puhukaan, on olemassa isoja ryhmiä keitä se koskettaa. Sodat ovat voineet luoda monille ihmisille raa'an maailman katsomuksen ja patriotismi voi olla näkyvä osa sitä. Suomen nouseminen tuhista on voinut kovettaa myös ihmistä, joka on sen kokenut tavallaan, jolloin pieni asia ei tällaista henkilöä hetkauta. (Korhonen 2007)

6.2 1960 ja 1970 luku, sekä hippiliike

Sotien jälkeen suomen rakentaminen uuteen kukoistukseen alkoi ja monet jou-
tuivat luomaan tulevaisuutensa ja asumuksensa tyhjästä. Suomi alkoi teollistua,
1960 ja 1970 luvulla ja työpaikkoja syntyi teollisella alalla. Ihmiset muuttivat
maaseudulta kaupunkiin ja tämä loi muuttoliikkeen, joka nousi huippuunsa
1970- luvun alussa. Maaseutu alkoi tyhjentyä ja samalla ihmisten elinympäristö
muuttui radikaalisti. Kaupunkilaistuminen toi helpotuksia elämään, mutta samal-
la mennyt elämä jäi taakse. Täytyi luoda erilainen ajattelutapa - kaupunkilainen
ajattelutapa.

Samaan aikaan, kun suomi alkoi teollistua ja muuttoliike maaseudulta kaupun-
keihin kasvoi, vaikutti myös niin sanottu hippiliike maailmalla. Hipit vastustivat
sotaa ja konservatiivisia arvoja. Amerikasta ja Englannista tulleet hippivaikutel-
mat jäivät suomessa kuitenkin vaisuiksi ja suomalaisten nuorten käyttäytymis-
muutokset olivat vähäisiä. 1960 ja 1970 lukujen ajattelutapaa ja kasvatusta

hippiliike on kuitenkin varmasti muokannut. Kasvatus on voinut olla vapaampaa, suvaitsevaisuus suurempaa ja myös sotien vaikutus pienempää. 1960- ja 1970-luvuilla syntyneet ovat voineet viettää myös lapsuutensa hieman valoisimmissa merkeissä. Kyseisten aikakausien ajattelun ja elämäkatsomuksen muutoksen perusvaikutukset voisivat olla muuttoliikkeessä, sekä hippiaatteessa. (Eläväarkisto 2014a & b)

6.3 Nousukausi ja kuplan puhkeaminen. 1980-luku ja 1990-luvun lama

1980-luvulla suomessa elettiin nousukautta. Suomessa tapahtui suuri poliittinen muutos Urho Kekkosen valtakauden loppuessa 1981. Suomalaiset ottivat vaikutteita Amerikasta, josta tulikin 1980-luvulla suomeen muun muassa mikroaaltouunit ja vhs-nauhurit. Puheet tasa-arvosta lisääntyivät ja tasavertaista palkkaa vaadittiin miesten ja naisten välille jo 1980-luvun alussa.

Suomalaisten eurooppalaistuminen alkoi pienin askelin ja suomi pääsi 1986-luvulla Euroopan vapaakauppajärjestön jäseneksi, sekä Euroopan neuvoston jäseneksi 1989. Kaupunkilainen elämä eli myös kulta-aikaa 1980-luvulla ja sen myötä nousikin esille nuorisokulttuuri juppeus. Juppi oli nuori hienosti pukeutuva henkilö kaupungista, joka pyrki taloudelliseen menestymiseen. Näin myös rahan merkitys nousi kaupungissa enemmän esille. Maaseudun ja kaupunkilaisuuden ero kasvoi suuremmaksi 1980-luvulla, raha astui esille ja perinteiset asiat jäivät taakse. Suomen pankit tarjosivat Suomalaisille halpaa lainaa ja monet menivät lankaan. Suomi kehittyi lainarahalla 1980-luvun lopulla ja ihmiset velkaantuivat. Kun valtion pankit eivät saaneet ihmisiltä luottoja takaisin, syntyi pankkikriisi ja lama.

Suomessa puhkesi suurtyöttömyys ja suomen kansan ylivelkaantuminen mäsensi 1990-luvun alun. Osa ihmisistä maksaa vielä tänäkin päivänä laman aikana aiheutumia velkojaan. Kun 1990-luku läheni loppuaan, Suomessa yleistyi teknologia, jolloin kännykät yleistyivät ja tietokoneita alkoi löytyä jo monista kodeista. Suomi oli teknologian edelläkävijä. 1980- ja 1990-luvulla ihmisien elämässä tapahtui suuria muutoksia. Ensin oli nousua, sitten nopea romahdus ja

taas nousua. Jotkin osasivat varautua tulevaan ja eivät joutuneet vaikeuksiin laman vuoksi. Monilla ihmisillä lama kuitenkin varjostaa elämässä ja varsinkin lama-ajan lapset ovat huomanneet tietynlaisia puutteita lapsuudessaan vanhemmaksi kasvaessaan. 1990-luvulla on myös syntynyt ensimmäiset sukupolvet, joille teknologia on itsestäänselvyys sekä osa jokapäiväistä elämää. (Eläväarkisto 2014c & d)

6.4 2000- ja 2010- luku, Nokia ja Euro

2000-luvun koittaessa Suomi oli yksi teknologian huippumaita. Nokia oli maailman suurin matkapuhelin valmistaja. Erilaiset tietotekniset laitteet yleistyivät ja niitä löytyi jokaisesta kodista. Suomi sai valuutakseen Euron ja näin suomesta tuli viimeisenpäälle Eurooppalainen maa. Suomeen tuli 2000-luvulla myös maan ensimmäinen naispresidentti, sekä naispääministeri. Tasa-arvo alkoi kehittyä. Ihmiset asuvat suurimmaksi osaksi kaupungeissa. Sosiaalinen media on valannut maan ja erilaiset tositv-sarjat täyttävät television näkymän. Ihmisten käyttäytyminen on muuttunut ja julkisuutta haetaan keinolla millä hyvänsä. Kun tullaan näihin päiviin, on blogi-kirjoittaminen suosittua ja internet mahdollistaa kaikkien ihmisten pääsyn toisten kuultaviksi. (Eläväarkisto 2014e & f)

6.5 Koulun historiasta Lapin Letkaan

Suomessa tasa-arvoa edistäviä hankkeita on tällä hetkellä muutamia. Näistä yksi on Lapin Letka. Lapin Letka koskee Tornion Humakia läheisesti, koska se on yksi hankkeen toteuttajista. Tämä on varmasti yksi niistä monista syistä, miksi Tornion Humakissa tasa-arvo on hyvin vahvasti esillä. On varmasti osittain Lapin Letkan ansiota opinnäytetöiden ohjautuminen tasa-arvon suuntaan.

Koulunkäynti ei kuitenkaan ole aina ollut samanlaista. Suomen koulunkäynnin historia alkaa 1400-luvulta ja sitä johti kirkko. 1400-luvulla Suomi oli osa ruotsia

ja silloin ruotsiin tuli säädös, että kansalle tulee lukea kirkossa kansalle myös heidän omalla äidinkielellään. Kyseisen säädöksen myötä 1400-luvun lopulla tätä tapaa alettiin käyttää myös Suomessa. Näin voidaankin ajatella eettisen kasvatuksen alkaneen Suomessa. (Iisalo 1999,19)

Nykyisen koulunkäynnin esi-isänä voidaan ajatella kansakoulua, joka perustettiin 1866. Suomessa 1700-luvun lopulla oli ruvettu kritisoimaan kirkon opetuksen riittävyyttä ja näin myös yritetty laajentaa opetukseen muun muassa laskentaa, maantietoa ja historiaa. Opetusta haluttiin myös alkaa antamaan sellaisille ihmisille, joilta opetus puuttui, tätä kutsuttiin valistusajatteluksi. Olisivatko tässä sitten ensimmäiset askeleet kohti tasa-arvoa koulunkäynnissä? Joka tapauksessa viimein 1858 keisari-suurruhtinas Aleksanteri II antoi ensimmäiset käskyt kansakoulun perustamista varten. Kansakoulu pysyikin Suomessa opetusmuotona vuoteen 1972 saakka, jolloin nykyinen peruskoulujärjestelmä sai alkunsa. (Iisalo 1999, 112–124) Niistä päivistä lähtien kehitystä on tapahtunut huimasti ja voidaankin ajatella ihmisten ajatusten muuttuneen opetuksen ja vuosikymmenien myötä. Kuitenkin pitää muistaa, että tasa-arvon ensiaskeleet koulumaailmassa on otettu hyvin aikaisessa vaiheessa. Kehittyminen jatkuu kokoajan ja voidaankin ajatella, että Lapin Letka hanke on vain yksi välietapeista.

”Lapin Letka edistää tasa-arvon toteutumista koulutuksessa ja työelämässä, avustaa käytännön tasa-arvosuunnittelussa ja lisää yleistä tasa-arvotietoisuutta. Päämääränä on, että jokapäiväisessä toiminnassa vaikutukset naisiin ja miehiin osattaisiin ottaa automaattisesti huomioon ja tasa-arvosta tulisi näin luonnollinen osa arkea.”

(Lapin Letka)

7. TUTKIMUS

7.1. Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa haastatteluiden avulla eri-ikäisten ihmisten näkemyseroja samoista tasa-arvoon liittyvistä kysymyksistä. Haastattelujen ikärakennevalinnoissa on tarkoituksena luoda valmiiksi erilaisia ikäryhmiä

haastateltavien kesken. Tarkoituksena on myös nähdä onko haastateltavien iällä merkitystä vastauksiin.

Haastattelujen pohjalta tarkoitukseni on luoda helposti ymmärrettävä kokonaisuus vastauksien mahdollisista eroista. Kyseisen työn päällimmäisenä tehtävänä on löytää kehittämistarpeita mahdollisiin yhteisöpedagogin työympäristöissä pidettäviin tasa-arvokoulutuksiin ja myös avartaa yhteisöpedagogin näkemystä ajattelueroista sukupolvien välillä.

Valmiissa tuotoksessa tutkimukseen liittyviä asioita tarkastellaan sekä tutkijan omasta näkökulmasta, sekä teoriapohjaisesta näkökulmasta.

Työhypoteesina itselläni on se, että vanhemmille ihmisille tasa-arvo merkitsee asioita, kuten itsenäisyys ja äänioikeus, kun taas nuoremmille ihmisille tasa-arvo on sama palkka ja ei rasismia asenne.

Tutkimusmenetelmänä tähän opinnäytetyöhön olen käyttänyt kvalitatiivista, eli laadullista tutkimusta. Tutkimukseen sisältyvät haastattelut olen toteuttanut sekä haastattelemalla henkilökohtaisesti ihmisiä, että myös sähköpostin avulla. Alkuperäinen suunnitelma oli tehdä kaikki haastattelut henkilökohtaisesti, mutta haastateltavien pyynnöstä osa toteutettiin sähköpostin avulla. Haastateltavat on valikoitu niin, että molemmilta, naisilta ja miehiltä tulee vastauksia. Olen myös huomionnut, että jokaiseen ikäryhmään (20–39, 40–59 ja 60+) tulee mahdollisimman tasapuolisesti vastauksia.

Kysymykset peilautuvat vastaajien nuoruuteen ja sitä kautta heihin vaikuttaneisiin ulkoisiin asenteisiin ja perheen, sekä läheisten ihmisten antamaan vaikutukseen. Haastattelussa pyrin myös selvittämään onko perhesuhteilla, sekä asuinpaikalla mahdollisia vaikutuksia omaan asennekasvatukseen ja elämänkatsomukseen. Myös ulkoiset tekijät on otettu haastattelussa huomioon. Haastateltavia oli kyselyssä yhteensä 16 kappaletta eripuolelta suomea.

7.2. Kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus on yksi tutkimusmuoto, jonka avulla tutkimuksia tehdään. Kvalitatiivisen tutkimuksen pääkohtiin kuuluvat avoimuus, esimerkiksi avointen kysymysten tutkinta ja tulkinta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa määrä ei ole tärkeä vaan laatu. Kvalitatiivisen tutkimuksen haastateltavat yleensä valitaan itse ja kysymysten vastausten tulkinnallisuus vallitsee läpi haastattelun. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa myöskään aineiston totuudella ei ole merkitystä, vaan johtopäätösten tekeminen perustuu täysin saatuun aineistoon. Kvalitatiivisen tutkimuksen objektiivisuus perustuu tutkijan toimintaan haastattelutilanteessa. Tutkija ei saa toiminnallaan ohjata haastateltavaa, tai poiketa haastatteluun liittyvistä asioista. Onnistuneen kvalitatiivisen tutkimuksen läpivieminen tarvitsee siis puolueettoman ja rehellisen tutkijan.

(Tilastokeskus 2014)

7.3. Haastattelun tulokset

Ikäjakamaa miettiessäni jaoin vastausluokittelut kolmeen osioon. Oletukseni oli, että alle 20-vuotiaitten vastaukset eivät tue omaa tutkimukselleni asettamaa tavoitetta, aloitin jaottelun vasta yli 20 vuotiasta vastaajista. Myös oletukseni alle 20-vuotiaiden elämäkokemuksen riittämättömyydestä vastauksien toivomalleni kriteerille oli yksi pääsyy ikäryhmiä luodessani.

Syy nykyisten ikäryhmien luomiseen oli kyseisten ikien elämäntilanteelliset erilaisuudet, sekä elämäkokemuksen kertyminen. Olettamukseni on, että 20–39-vuotiaat ovat vielä alkutaipaleella elämässään ja mahdollisesti perustamassa perhettä, sekä menossa ylöspäin urallansa tai opiskeluissa. Kyseisen ikäluokan ajatukset ja elämäkatsomus ammentaa vaikutuksensa heille läheisistä asioista. 40–59-vuotiaat ovat mielestäni jo asettuneet enemmän aloilleen, mahdolliset lapset jo kasvaneet tai lähtemässä kotoa ja elämän kokemusta on runsaasti. Yli 60-vuotiaat ovat jo mahdollisesti mummoja ja vaareja, työelämä alkaa olla takanapäin ja elämää on koettu paljon. Myös heidän lapsuutensa asiat ovat kaukana ja pitkän elämän vaikutukset ovat muokanneen elämäkatsomusta moniin eri suuntiin ja luonut sen mitä nyt ovat.

Ikäryhmien sisällä eri-ikäisten eri aikakautena saamat ulkopuolelta tulevat vaikutusten erot voivat olla suuret, mutta päädyin kyseisiin ikäryhmiin elämäntilanteellisten asioiden pohjalta. Koska tutkimukseen osallistuviin ihmisiin vaikuttavia tekijöitä voi olla hyvinkin paljon, pyrin tekemään jakamaan kysymykset suppeaan ryhmittelyyn sidonnaisina.

”Väestöilmiöitä pyritään ymmärtämään ottamalla huomioon esimerkiksi yhteiskunnallisia, luonnontieteellisiä tai psykologisia tekijöitä.”
(Koskinen, Martelin, Notkola, ym. 2007,15)

Haastatelluista ihmisistä seitsemän kappaletta on naisia ja ikäjakauma menee 3 kpl 20–39-vuotiaista, 1 kpl 40–59-vuotias ja 3 kpl yli 60-vuotiaista. Miehistä vastanneita oli yhdeksän kappaletta ja jakauma menee 4 kpl 20–39-vuotiaista, 3 kpl 40–59-vuotiaista, sekä 3kpl yli 60-vuotiaista. Yhtenä kysymyksenä päädyin syntymäpaikan kysymiseen ja sen mahdollisiin vaikutuksiin kasvatukseen ja elämään. Vastanneista 13 kertoi eläneensä nuoruutensa maaseudulla ja kolme vietti nuoruutensa kaupungissa.

Jokaisella vastaajalla on sisaruksia sekä lapsuudenolot ja kasvatus oli yli puolella vastanneista samanlaista kuin muillakin lapsilla. Muutamia erilaisuuksia ilmeni, ja vastaukset tulivat 60+ ikäluokasta. Muun muassa ”poikien arvostus oli suurempaa kuin tyttöjen”, vastasi nainen 60+. Kyseinen vastaus antaa yksittäisen tapauksen Suomen sukupuolitaso-arvon tilanteesta noin 60 vuotta sitten. Vastauksista kävi myös ilmi, että nuoremmilla lapsilla oli löysempi kuri kuin isoveljillä tai isosiskoilla. Vanhimman lapsen tuli olla myös esimerkkinä muille.

Eriarvoisuus kasvatuksessa voi aiheuttaa lapselle tahatonta ajattelumaailman muokkaantumista. Vaikka vanhemmat eivät tekisikään eriävää kasvatusta tarkoituksella, voi lapsen silmissä tilanne olla toinen. Koska lapsi voi olettaa vanhempien käytöksestä, että on itse eriarvoinen, joko arvokkaampi tai arvottomampi, voi lapsen käytös tulevaisuudessa ja aikuisuudessa juontaa juurensa kyseisestä tilanteesta. Vanhempien tekemä kasvatus voi myös siirtyä sukupolvelta toiselle, jolloin tasa-arvo lasten kesken ei toteudu. Tällaisesta kasvatuksesta voi aiheutua myös sukupuolellisia, kulttuurillisia ja uskonnollisia

tasa-arvo-ongelmia. Pahimmassa tapauksessa yksipuolinen kasvatus voi olla otollinen pohja myös psyykkisille ongelmille. (Turunen 1988, 95-98)

Lapsen kasvaminen aikuisuuteen ja siihen liittyvän ajatusmaailman pohjan luonti kumpuaa suurimmaksi osaksi lapsen vanhemmista. Lapsen vanhemmilta kasvatuksesta saadut vaikutteet, niin psykologisella, kuin emotionaalisella tasolla ovat hyvin suuressa osassa lapsen arvomaailman kasvamisessa. Lapsen vanhemmilla onkin siis monesti suuri vastuu ja vaikutus lapsen mielen kehittymiseen. (Koski 2001,114)

Vastaajat valitsivat omista läheisistä ihmisistä niin sanotut tärkeimmät kasvattajat itselleen. Jokaisella vastaajalla oli vähintään äiti tai isä toisena kasvattajana. Monissa tapauksissa vastaajat valitsivat molemmat vanhemmat. Eroavaisuuksia vastausten välillä ei hirveästi tullut, muttamuutamia erityyisiä vastauksia kuitenkin oli. Vastauksissa oli huomattavissa isän ja äidin roolien eroja kasvatuksessa. Isän kasvatustapa oli monessa tapauksessa ankarampi ja samalla perheen kurinpitäjä, kun taas äiti on ollut perheen emotionaaliskasvatuksen päähenkilö ja tätä kautta myös rennompia henkilö. Vastauksissa nousi myös esille sisarukset ja isovanhemmat, joka onkin hyvin oletettavaa ja toisaalta myös omien vanhempien kautta saatua kasvatusta. Omat vanhemmat ovat saaneet kasvatuksensa heidän vanhemmilta ja sisarukset saaneet kasvatuksen samoilta vanhemmilta kuin lapsi itse. Tällöin omilta isovanhemmilta saatu kasvatus ja arvomaailma ovat monesti samankaltainen kuin omien vanhempien.

Muutamissa vastauksissa tuli myös koulu ja opettajat esille kasvattajana. Tämäkin taho on hyvin oletettava kasvattaja, mutta toisaalta voi myös miettiä nykyisen koulun tilannetta kasvattajana. Nykypäivänä koulu saa opettaa, ei kasvattaa. Kuka siis täyttää tuon ison kasvattajan aukon nykyisten lapsien elämässä? Joka tapauksessa koulun rooli on kasvattajana ollut myös suuri. Äidin ja isän eroavaisuudet kasvattajan roolissa nousi myös esille niin, että osalla miehistä tärkeäksi kasvattajaksi on kerrottu juurikin isä.

”Isä, vaari ja pappa. He olivat minulle miehenmalleja. Jälkeenpäin kun asiaa ajattelen, heidän puheissaan, teoissaan ja opeissaan korostui miehen vastuu omista teoistaan ja pyrkimys hoitaa omat asiansa kunnolla. Arvomaailma rakentui työn teon, rehellisyyden,

muiden kunnioittamisen, mutta samalla myös oman arvon tuntemisen ympärille.” (mies 20-39)

Naispuolisilla vastaajilla esille nousivat molemmat vanhemmat, mutta myös naispuoleisten kasvattajien roolia korostettiin

”Äiti ja mummo; naisen/tyttöjen homma on tehdä kotitöitä ja jaksaa tuli mitä tuli. Opettivat kyllä myös, että mitään sellaista asiaa ei ole, ettei voisi kotiin tulla. Niin kauan kuin kaikki on hengissä, kaiken voi korjata ja asiat kyllä järjestyy.

Mummi; tiukka varsinkin tyttöjä kohtaan. Pojat ovat puolet enemmän.. Vapaampien sääntöjen muualla vallitessa, mummin läheisyydessä ”piti olla kunnolla” ja muutenkin miettiä tekemisiään ja olemustaan. Ehkä se on auttanut myöhemmin ns. korrekteissa tilanteissa.” (nainen 20-39)

Eroavaisuuksia äidin ja isän kasvatustavoissa nousi esille myös naisen ja miehen rooliin perustuen. Miehellä oli miehen työt ja naisella naisen työt. Vaikka kyseinen asia kuulostaa sukupuoliselta epätasa-arvolta, kuitenkin kyseiset vastaajat kertoivat tasa-arvon vallinneen perheessä ja kasvatuksessa.

Ulkopuolelta saatuja vaikutteita esiin nousi muutamia. Suurin osa vastaajista kertoi, ettei mikään huomattava tapahtuma ole vaikuttanut heidän maailman katsomukseen, ainakaan niin että olisivat itse sitä huomanneet. Suomen olot ovat muuttuneet hyvinkin paljon vuosien saatossa, mutta kyseisessä kysymyksessä kaikki esiin nousseet asiat olivat negatiivisia. Nuoremmilla vastaajilla vaikuttavia tekijöitä olivat muun muassa vanhempien ero, kouluammuskulut, terrori-iskut ja koulutoverin kuolema. Kyseiset asiat laittavat monesti ihmisen miettimään omaa elämänsä ja vaikka asia onkin negatiivinen, voi asialla olla positiivinen vaikutus lapsen tai nuoren maailman katsomukseen. Yhdessä vastauksissa tuli esille uskonlahkon kokouksen näkeminen ja siitä vaikutteena otettuna halu olla itsenäinen ja omavaltainen kansalainen. Halu päättää millainen itse on, mutta toisaalta myös antaa lupa toisille olla mitä on. (nainen 40–59)

Vanhemmissa ikäluokissa näkyi vaikuttavana tekijänä sodat ja sodan jälkeinen aika. Vaikka sodan vaikutukset olivat olleet todella suuret, vastauksissa ei noussut esiin merkkejä katkeruudesta tai negatiivisesta vaikutuksesta maailmankuvaan.

”Talvisota ja jatkosota. Evakkoretket pois Kuusamosta. Lehmien kuljetus evakoilla Ylikiimingistä auton kyydissä. Toiseen evakkoon lähteminen lehmien kanssa kävellen syksyllä 1941 Merijärvelle. Matkaan meni reilu 3 viikkoa (14-vuotiaana). Merijärveltä takaisin Kuusamoon metsien halki. Omasta perheestä mukana äiti.” (nainen 60+)

Maailma on pienentynyt huomattavasti 70-lukuun verrattuna. Televisiosta ja internetistä näkee nykyään kaikki millaista toisissa maissa on reaaliajassa. Median ja erilaisten tutkimusten avulla voi hyvinkin seurata onko asiat toisissa maissa hyvin vai huonosti. Yksi vastaus nousi esille tähän asiaan liittyen.

”Asuin 20-vuotiaana Sveitsissä. Siellä vasta ymmärsin, että naiset ja miehet eivät ole kaikkialla samanarvoisia. Tuolloin ei kaikilla naisilla ollut Sveitsissä edes äänioikeutta ja esim. naisen mennessä avioon hän joutui jättämään työn. Tuon jälkeen olen oppinut arvostamaan suomalaista työelämää, joskin en meilläkään kaikki ole tasa-arvoista. Esim. samasta työstä ei saa samaa palkkaa, miehen palkka on 1€, niin naisen palkka on 0,8€.” (nainen 60+)

Kyseinen henkilö oli ulkomailla 70-luvulla ja silloin hänen silmänsä aukesivat. Kaikilla ei ollut sananlaista mahdollisuutta, joten voikin olla mahdollista, että monien ihmisten näkemykset perustuvat suurimmilta osin oman kylän ja omien läheisten ihmisten asioihin ja niistä opittuihin normeihin. Vaikka kyselyssä oli osallistujia myös siitä ikäryhmästä, jolla matkustaminen on helpompaa, ei vastaavanlaisia vastauksia tullut kuin yksi.

Tutkimustulosten mukaan tasa-arvosta on alettu puhua kotona ja koulussa lapsen ollessa nuori. Vastanneista noin 80 % kertoi kuulleensa tasa-arvosta puhuttavan alaluokilla tai kotona siihen aikaan. Vanhemmat vastaajat kertoivat kuitenkin, että nimike ei aina ollut tasa-arvo, vaan esimerkiksi sopu muiden kesken tai että kaikki ovat Jumalan kasvojen edessä samanlaisia. Myös säännöt, joissa kiellettiin kiusaamista, koettiin tasa-arvokasvatukseksi.

Uskonnolla on ollut suuri merkitys tasa-arvokasvatuksessa noin kolmanneksen vastaajista mukaan. Ihon väri ja rotu nousi myös esille kolmessa tapauksessa. Sukupuolten välinen tasa-arvo oli kuitenkin suurimmassa osassa vastauksia ja

niissä kerrottiinkin sukupuolisen tasa-arvon olevan yksi tärkeimmistä tasa-arvon muodoista. Vaikka naisen ja miehen tehtävät olivat monissa tapauksissa erilaiset, nähtiin asiat kuitenkin tasa-arvoisina. Nykyään on olemassa tasa-arvolaki, tasa-arvovaltuutettu ja monta eri tasa-arvo asioita ajavia ammatteja. Vaikka kyseisiä asioita ei ole aina ollut, on ihmisten tietoisuus asioista ollut hyvä. Sukupuolten roolit ovat muuttuneet ajan saatossa ja tätä kautta myös ihmisten ajatus tasa-arvosta on muuttunut. Tasa-arvosta ei ole puhuttu paljoa aikaisemmin, mutta se on vastaajien mukaan kuitenkin toiminut, kun ottaa huomioon maailman muutoksen. Nyt taas tasa-arvosta puhutaan koko ajan ja kaikki tuntuu olevan huonosti.

”Järkytyin, kun kuulin 12-vuotiaana, ettei minusta voi tulla laskuvarjojääkäriä, koska olen tyttö. En voinut ymmärtää, miksi muka olisin huonompi kuin pojat. Sittenminhän se on tullut naisillekin mahdolliseksi. Varsinaisesti en kuitenkaan muista milloin olisin kuullut tasa-arvosta jossain. Nykyään sitä toivotetaan joka tuutista, ehkä siitä ollaan enemmän huolissaan kuin ennen.” (nainen 20–39)

Tasa-arvo käsitteenä on kasvanut vuosien saatossa isommaksi ja isommaksi. Tasa-arvosta voidaankin puhua melkein missä asian yhteydessä tahansa. Tasa-arvo asiat ovat tulleet osaksi jokapäiväistä elämäämme, tiedämme oikeutemme ja osaamme myös vaatia niitä. Yhtenä kysymyksenä kyselyssä oli, oliko vastaajien mielestä heidän nuoruutensa ollut tasa-arvoinen, ainut vastaajista joka sanoi sen olleen, oli koko haastattelujen vanhin vastaaja. Kaikki muut vastaajat sanoivat että ei ole. On nurinkurista, että vanhin vastaaja on tätä mieltä ja muut eivät. Onko suomalaisten sivistys kasvanut, vai onko asioihin vaan puututtu erilailla?

Koska kyseessä on ainoastaan yksi vastaus, ei siitä voi tehdä tarkkaa tieteellistä arviota, vaan täytyy olettaa, että joko kansan käsitys tasa-arvosta oli niin täysin erilainen siihen aikaan, tai hänen perheensä ja sukunsa olivat tasa-arvoisia. Kuitenkin nykyään on käsitys, että tasa-arvoasiat ovat olleet huonosti aina ja nyt vasta suunta on oikea. Vaikka yhtä lukuun ottamatta kaikki vastaajat sanoivat että Suomi ei ole ollut tasa-arvoinen, esille nousi kuitenkin, että kehitystä alkoi tapahtua. Tarja Halosen valinta presidentiksi oli vastauksissa suuri edistysaskel kohti tasa-arvoista Suomea. Myös 70-luvulla vasemmistopolitiikan ajamat

tasa-arvoasiat tulivat esille. Epäkohtia tasa-arvossa havaittiin muun muassa piikakulttuurissa, miesten ja naisten välisten työerojen suhteen. Myös erilaiset naisten ja miesten urheilulajit nousivat esille. Jokainen vastaaja kertoi omat mielipiteensä mitä on tasa-arvo, ja suurin osa vastauksista asettuikin tulotasa-arvon, sukupuolitasa-arvon, ihonväri ja seksuaalivähemmistötasa-arvon kannalle. Myös muutama elämän ohje mahtui joukkoon.

”Kohtele muita niin kuin toivoisit itseäsi kohdeltavan. Tämän kun kaikki muistaisivat, niin maailma olisi tasa-arvoinen paikka elää. Lähtökohta on se, että kukaan ihminen ei ole toista arvokkaampi. Toisaalta ne, jotka unohtavat tämän ja kohottavat itsensä tai käyttävät asemaansa muita sortakseen tai menestyäkseen muiden kustannuksella, ovat samalla itse menettäneet oikeutensa tasa-arvoiseen kohteluun.” (mies 20-39)

”tasa-arvo on mielestäni ihmisen oikeus olla oma itsensä, itseään, toisiinsa sekä yhteiskuntaan kohtaa myöskin kaikenlaisissa järjestelmissä. kaiken tasa-arvoisuuden mukaan on kuitenkin huomioita laki ja järjestys yhteiskunnassa” (nainen 40-59)

”Jokaisella on mahdollisuus tehdä sitä mitä haluaa ilman että siitä joutuu tilille.” (mies 40-59)

Haastattelun viimeisinä kysymyksinä oli Suomen nykyinen tilanne tasa-arvoisena maana, sekä sen mahdollinen kehittäminen. Vastaajista viisi oli sitä mieltä, että Suomi on tasa-arvoinen nyt, loput vastaajat sanoivat, että ei ole, tai että tasa-arvossa on vielä kehitettävää. Suomen suunta on vastaajien mukaan oikea, mutta kuten yksi vastauksista kuuluikin:

”aina on joku joka marmattaa omasta mielestään tulleen epäoikeudenmukaisesti kohdelluksi.” (mies 40-59)

Vastauksissa tuli myös esille hyviä kehittämisideoita Suomen tasa-arvotilanteen parantamiseksi. Joka tapauksessa päällisenä tuloksena on, että kehittämistä on vielä jäljellä.

”Ihmisten valistamisella ja puhumisella. Käydä asioita läpi, kuunnella toisten mielipiteitä ja keskustella miksi kukin on jotain mieltä. Hyviä asioiden esille tuontitapoja ovat esim. erilaiset adressit, kuten viimeaikainen Tahdon 2013- kampanja. Tämä kampanja on oiva esimerkki siitä kuinka ihmiset saadaan puhumaan asioista, kun nostetaan kissa pöydälle.

Tämänkin kampanjan kautta on saatu hyvää keskustelua ihmisten keskuudessa seksuaalivähemmistöjen oikeuksista. Asioiden esille tuonti ja keskustelu ovat ne parhaimmat tasa-arvoisuuden edistämistavat.” (mies 20–39)

7.4. Tulosten tarkastelu

Haastattelujen ja sähköpostikyselyiden perusteella voidaan tulkita Suomen tasa-arvotilanteen olevan paranemaan päin. Vaikka tutkimuksella oli tarkoitus löytää erilaisia näkökulmia ja ajatuksia eri-ikäisten ihmisten välillä, vastaukset olivat kuitenkin hyvin samankaltaisia iästä riippumatta. Haastattelun pienen otannan vuoksi pystyin syventymään haastattelun kysymysten sisältöön tarkemmin ja näin vastaukset olivatkin laajempia. Selviä vastauskohtaisia eroja miesten ja naisten välillä ei syntynyt. Myöskään näkyvää eroavaisuutta kaupunki ja maaseutuasumisella ei syntynyt. Koska kotipaikkakuntakysymyksessä otannassa 13/16 asui lapsuutensa maaseudulla, ei tutkimuskysymyksen realistista paikansapitävyyttä voida todentaa.

Sukupolvien välisiä eroavaisuuksia nousi esille suurimmilta osin kasvatuksessa. Mitä vanhempi haastateltava oli, sitä sukupuolisuuntatuneempi kasvatusta nuoruudessa oli ollut, kun taas nuoremmat vastaajat eivät huomanneet eroavaisuuksia. Tästä voidaankin tehdä johtopäätös, että aikaisemmin Suomen historiassa kasvatusta on kulminoitunut miehen roolin ja naisen roolin suuriin eroihin. Vaikka kyseiset roolierot ovat olleet suuret ja nykypäivän näkökulmasta ajateltuna tasa-arvo ei ole toteutunut, kertoi vastaajat, että sen päivän normien mukaan se oli tasa-arvoa, eivätkä ihmiset osanneet muuta odottaa. Haastatteluissa tuli kuitenkin myös esille, että jälkikäteen ajateltuna nykypäivän ajatusten ja asetusten mukaan tasa-arvo ei toteutunut. Myös vanhimmin lapsen rooli perheessä oli tärkeämpi, mitä iäkkäimpiä vastaajat olivat. Vanhimman lapsen rooli suurissa perheissä, oli olla myös osallisena kasvatukseen ja auttaa vanhempia sisarusten hoidossa. Myös kotitöiden tekeminen vanhempien ohella kuului vanhempien sisarusten päivittäiseen elämään. Vastakohtana myös vastaaja, joka on perheensä nuorin, nousi esille, ettei kuri ollut niin enää niin tiukka hänelle kuin vanhemmille sisaruksille.

Nuoremmilta vastaajilta ei tällaisia asioita noussut esille, vaan kasvatus oli ollut heidän mielestään samanlaista kaikilla lapsilla. Tästä voidaankin tehdä johtopäätös Suomen kehittyneen tasa-arvoisessa kasvatuksessa ajan kuluessa.

Tärkeimpänä kasvattajana haastateltavilla toimi jokaisessa tapauksessa äiti, isä, mummo tai vaari, lisäksi koulu nousi esille kolmessa haastattelussa. Kyseisen asian pohjalta voidaan ajatella, että käyttäytymisnormit, sekä elämänarvot on saatu hyvin läheltä. Tästä johtuen voidaan myös painottaa vanhempien ja isovanhempien tärkeyttä suurimpana kasvattajana ja kasvatustyyliä joissa lapsi saa täysin itse päättää omista asioistaan, voidaan kyseenalaistaa.

Ulkoisten asioiden vaikutusten näkeminen kasvatukseen oli hankalaa. Noin puolet vastaajista ei osannut sanoa mitään ulkoista asiaa, mikä olisi vaikuttanut sen aikaiseen yhteiskuntaan ja sitä kautta heihin itseensä. Vaikka maailmalla on tapahtunut paljon isoja ja ravisuttavia asioita, ei niitä tullut mieleen. Tästä voisin ajatella, että heidän kohdallaan kasvatus on tullut niin läheltä ja asioita ei ole paisuteltu perheessä, eivät asiat ole nousseet niin suureksi vaikuttimeksi. Toisella puoliskolla vastauksissa vaikutuksina nousivat esille ainoastaan negatiiviset asiat, kuten sodat, terrori-iskut ja kaverin kuolema. Vanhemmilla vastaajilla sodat ovat toki olleet iso konkreettinen osa omaa elämää ja myös koko Suomen elämää.

Sodat ovat olleet osa vanhimpien vastaajien päivittäistä elämää, joten kyseisen asian esille nouseminen oli odotettavissa jo ennen haastattelua. Nuoremmilla vastaajista esille nousi muun muassa terrori-iskut, ja koska moni muukin oli elänyt kyseisenä aikakautena lapsuutensa ja he eivät asiaa nostaneet esille, voidaan olettaa, että toiset ihmiset ovat herkempiä ottamaan vaikutuksia ulkoisesta maailmasta. Myös se että esille nousseet vaikuttavat tekijät olivat aina negatiivisia muistoja, voidaan olettaa, että negatiiviset asiat vaikuttavat ihmiseen helpommin, kuin positiiviset. Mitä tasa-arvo tarkoittaa kysyttäessä esille nousi tulokohtaiset tasa-arvot, sukupuoleen uskontoon ja seksuaaliseen suuntautumiseen liittyvät tekijät. Vastauksista nousee siis esille niin sanotut suuret ja yleismaailmalliset asiat.

Se että jokainen saa olla oma itsensä kenenkään sitä alentamatta taikka korottamatta, on yksi nyky-yhteiskunnan ihanne. Kun asiaa katsotaan tasa-arvon

kannalta, ihmiset ajattelevat monesti niin sanottuja suurempia kokonaisuuksia. Tietenkin nämä asiat ovat todella tärkeitä. Esimerkiksi kehitysvammaiset, tai oppimisvaikeuksista kärsivät unohdetaan helposti ja tällä tavoin tasa-arvoa rajataan tavallisiin ihmisiin. Monesti kuitenkin voidaan olettaa, että kun ihminen on tekemisissä tietyn vähemmistön edustajan kanssa, hän samalla alkaa helpommin miettiä heitä koskevia asioita.

Koska seksuaalivähemmistöistä puhutaan mediassa paljon, muiden uskonnon edustajien jäseniä tulee kadulla vastaan ja perheen sisäisissä tuloissa voi olla eroja naisen ja miehen välillä, tulevat nämä asiat enemmän esille. Olettamuksena voisin siis ajatella, että jos haastateltavalle antaisi erilaisia esimerkkejä tasa-arvoon liittyvistä ongelmista, he myös kommentoisivat niistä helpommin.

Haastattelussa oli kysymyksenä Suomen tasa-arvon tilanne nykyään. Yli 60 % vastaajista oli sitä mieltä, että suunta on oikea, mutta kehitettävää riittää. Kehitettävää olisi edellä mainittujen lisäksi miesten tasa-arvossa, sekä kiintiöpaikoissa. Esimerkiksi naisjohtajien kiintiöpaikat nostettiin yhtenä esimerkkinä esille. Vastaajan mielestä se ei ole tasa-arvoa, jos toinen saa työpaikan kiintiön avulla, eikä osaamisensa perusteella. Vastaaja myös painotti, että haluaisi samat määrät nais- ja miesjohtajia, mutta kyseiset henkilöt pitäisi valita osaamisen perusteella. Suomi on ollut pitkään miesvaltainen maa, kun puhutaan vaikuttavista viroista. Tarja Halosen valinta presidentiksi oli hieno edistysaskel naisten johtajuuden paranemiselle, sen jälkeen Suomessa on ollut lisäksi kaksi naispääministeriä, sekä lukuisia naisjohtajia suurissa viroissa. On ymmärrettävää, että muutos miesvaltaisesta valtiosta tasa-arvoisempaan suuntaa kestää aikansa, mutta pitää myös muistaa että eteenpäin on menty hurjasti.

Tutkimuksessa saatujen vastauksien perusteella voin olettaa, että vaikka asiat eivät ole vielä täydellisesti, on kehitystä menneisyydestä tapahtunut roimasti ja suunta on oikea. Tutkimuksen perusteella voin myös todeta tutkimukseen osallistuneiden ihmisten omaavan tasa-arvoisen ajattelutavan sukupuolesta, syntymäpaikasta ja iästä riippumatta. Jos jokainen suomalainen ihminen ajattelee samalla tyylillä, voidaan olettaa että Suomen status tasa-arvoisena maana kehittyy myös tulevaisuudessa. Kun jokainen ihminen osallistuu kehittämiseen omalla panoksellaan, ja pidämme huolta myös toisten ihmisten

oikeuksista, kehittyä Suomi joka päivä. Miten me sen sitten teemme, on jokaisen ihmisen kasvatuksen, ulkoisten vaikutteiden, elämäkokemuksen, sekä elämäkatsomuksen summa.

”Tiedolla, koulutuksella. Sydämen älyllä.” (mies 60+)

8. POHDINTA

Tasa-arvoisessa maailmassa jokainen ihminen on yhtä arvokas. Itselle kyseinen asia on tuotu vahvasti esille jo kasvatuksessa. Jokaisesta ihmisestä ei tule tykätä, mutta jokaisen kanssa pitää tulla toimeen. Se on lause, jonka muistan vahvasti omasta lapsuudestani. Nykyään kun tasa-arvoasioita on nostettu esille mediassa vähän väliä, olen itse myös saanut siitä osani. Alkujaan olen ajatellut olevani suvaitsevainen ja tasa-arvoinen - totta kai olen, koska minut on siihen kasvatettu. Ulkoiset tapahtumat ja ihmisten eriarvoinen käyttäytyminen on herättänyt itsessäni monia tunteita. Mikä tekeekään meistä tasa-arvoisen, vai olenko vain tasa-arvoisempi kuin muut? Opiskelujeni edetessä Tornion Huma-kissa ajatukseni laajeni myös tasa-arvon näkökulmia silmällä pitäen. Koulutuksesta saadut monet esimerkit ja ihmisoikeuksien läheisemmät tarkastelut saivat myös itseni monesti miettimään tasa-arvoasioita.

Uutisissa tulee nykyään paljon reaaliaikaista tietoa, siitä mitä Suomessa ja ulkomailla tapahtuu. Riistoa ja sortoa on monissa maissa, mutta myös Suomessa on epäkohtia. Maahanmuuton lisääntyessä rasismi on noussut taas esille, ”homokammo” kolkuttelee ovia erilaisten vähemmistö kulkueitten ollessa julkisuudessa. Terrori-iskujen tekijät ovat monesti olleet eri uskontokunnista kuin suurin osa suomalaisista.

Suomalainen yhteiskunta on muuttunut paljon jo minun elämäni aikana. Tasa-arvokysymykset ovat tulleet ajankohtaisiksi, koska ihmiset tietävät mitkä ovat heidän omat oikeutensa. Myös erilaisten ihmisten ja vapaamman yhteiskunnan läheisyys on tätä päivää. Suunnitellessani opinnäytetyötä jo opiskelujeni toisena vuonna, lähtökohtaisena ajatuksenani oli halu tehdä jonkinlainen merkittävä työ. Halusin puuttua ihmisoikeuksiin, väärin kohteluun ja moneen muuhun maailman epäkohtaan.

Kun työ alkoi hiljalleen lähestyä, jouduin harmikseni toteamaan omien resurssien vajavaisuuden ja totesin kaikkien aikaisempien suunnitelmien olleen aivan liian laajoja. Minun täytyi luoda jotain yksinkertaisempaa. Koulun projektityönä järjestin työparini kanssa tasa-arvopäivän Tornion Putaan koululle, josta ajatus opinnäytetyöstä lähti jalostumaan. Koska projektin kohderyhmä oli nuoret ja heiltä sain jo näkökulmaa, halusin työstää opinnäytetyön jo aikuisuuden kynnyksellä oleville ja aikuisille ihmisille. Projektiin käyttämäni materiaali antoi myös hyvää pohjaa pohtia työn aihetta.

Alun perin ajattelin tehdä kvantitatiivisen tutkimuksen tasa-arvon näkemyksistä, mutta pohdittuani asiaa tarkemmin, päädyin tekemään kvalitatiivisen työn. Tähän päädyin, koska halusin ihmisten saavan kertoa ajatuksistaan mahdollisimman omin sanoin, heitä mitenkään johdattelematta. Suuret ikäryhmät olivat yksi syy, miksi otin ikäjakaumaksi kyseiset ryhmät.

Suuret ikäryhmät ovat pyörittäneet tätä maata jo pitkään ja pikkuhiljaa on tulossa muutoksen aika. Tämän vuoksi halusinkin saada tietooni mahdollisia näkemyseroja ajattelutavasta. Tutkimuksen tekemiseen hain tietoa kirjastosta lukuisista kirjoista, jotka olen maininnut lähdeluettelossa. Myös vanhempieni ja isovanhempieni kasvatukselliset toimet lapsuudessani ovat ajaneet tätä työtä eteenpäin oman ajattelumallini avulla. Ongelmana tutkimusta tehdessäni huomasin omat olettamukseni, ja jouduinkin olemaan todella tarkka, etten johdattelisi haastateltavia. Vaikka omat ajatukseni ovat tämän työn yksi tärkeä pohja, eivät ne mielestäni saa vaikuttaa liikaa tutkimuksen tekemiseen.

Tukea ja oppia olen myös ammentanut kouluni lehtoreilta ja luennoilta. Alun perin olettamukseni oli, että eri-ikäisillä ihmisillä on aivan erilaiset arvot, sekä käsitys tasa-arvosta. Asia ei kuitenkaan tutkimuksen mukaan ole niin. Vaikka ikäero vanhimman ja nuorimman välillä oli yli 60 vuotta, oli ajatusmaailmat hyvinkin samanlaiset, kun sitä suhteutetaan aikakauteen.

Mielestäni tutkimus onnistui hyvin, vaikka vastaukset olivatkin erilaisia kuin olin odottanut. Ongelmia tuli vastaan ainoastaan haastattelujen tekemisen kanssa, ja tästä syystä tein lisäksi myös sähköpostihaastatteluja. Haastattelujen ja vastausten analysoinnin jälkeen olisin halunnut saada myös enemmän hajontaa

vastauksiin. Tämä olisi onnistunut lisäämällä otantaa huomattavasti suuremmaksi. Siinä tilanteessa työ olisi kasvanut hyvin suureksi ja oma työpanokseni ei olisi enää riittänyt. Haasteita työssäni oli myös valita kommentit, jotka ovat tutkimuksen kannalta tärkeitä ja jättää ylimääräinen pois.

Haastatteluissa tuli esille paljon asioita, joita olisin halunnut avata enemmän oman mielenkiintoni takia, mutta koska tutkimus ei sitä vaatinut, jätin ne tekemättä. Haasteena näin myös teoreettisen osan tekemisen, jossa minulla oli hankaluuksia rajoittaa kirjallisuudesta saamaani tietoa. Lähdeluettelossa mainitsemani teokset ovat vain pieni osa tutkimiani teoksia.

Tasa-arvosta ja siihen liittyvää kirjallisuutta löytyi jopa mielestäni liikaa, joten jouduin karsimaan monta melkein hyvää kirjaa pois. Tutkimuksen tekeminen on ollut itselleni opettavaista ja omaa ajatteluani avartavaa. Toisten ihmisten historian kuuleminen oli lumoavaa, ja ajatus siitä miten erilaisista oloista me tulemme ja silti olemme samanlaisia, kiehtoi minua läpi tutkimuksen tekemisen. Haastattelut antoivat myös vastaukset asettamiini kysymyksiin, vaikka ne olivatkin erilaiset kuin omat olettamukseni.

Jos tekisin aiheesta jatkotutkimuksen, tekisin siitä huomattavasti laajemman, että eroavaisuuksia syntyisi. Siihen työhön tarvitsisin myös avustajia. Kokonaisuutena tutkimuksen tekeminen onnistui mielestäni hyvin ja se myös opetti itseäni paljon tulevaisuutta silmällä pitäen. Suurimpana tutkimustuloksena mielestäni nousi esille ihmisten tieto ja kiinnostus tasa-arvosta. Jos kaikki suomalaiset ajattelevat samankaltaisesti, on Suomi päivä päivältä parempi ja tasa-arvoisempi paikka elää.

9. LÄHTEET

Iisalo, Taimo 1987. Kouluopetuksen vaiheita, Keuruu: Otava

Kaartinen, Marjo 2004. Neekerikammo, Keuruu: Otava

Korhonen, Keijo 2007. Itsenäisyyden lyhyt historia, Kirkkonummi: VS-Kustannus

Koski, Leena 2001. Hyvän lapsen ja kasvattamisen ideaalit, Turku: Suomen kasvatustieteellinen seura

Koskinen, Seppo & Martelin, Tuija & Notkola, Irma-Leena & Notkola, Veijo & Pitkänen, Kari & Jalovaara, Marika & Mäenpää, Elina & Ruokolainen, Anne & Ryyänen, Markku & Söderling, Ismo (toim.) 2007. Suomen väestö, Helsinki: Gaudeamus

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609. (viitattu 20.1.2014)
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609>

Lapin Letka. Tavoitteet. Tasa-arvo käytännöksi. (viitattu 24.1.14)
<http://www.lapinletka.fi/pages/lapin-letka/tavoitteet.php>

Mannerheimin lastensuojeluliitto. Tietoa MLL:sta. Lasten oikeudet. Lapsen oikeuksien sopimuksen historia. (viitattu 20.1.14)
<http://www.mll.fi/mlt/lastenoikeudet/historia/>

Nieminen, Liisa 2006. Lapsuudesta vanhuuteen, perus- ja ihmisoikeuksien merkitys eri ikävaiheissa, Helsinki: Edita Prima Oy

Perusopetuslaki 21.8.1998/628. (viitattu 20.1.2014.)
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>

Pirjola, Jari & Pulkkinen, Eila 1998. Uskonto ja Ihmisoikeudet, Jyväskylä: SR-Kustannus

Saresma, Tuija & Rossi, Leena-Maija & Juvonen, Tuula (toim.) 2010. Käsikirja suokupuoleen, Helsinki: Vastapaino

Se pieni ero 1981. Tietoisku tasa-arvosta. Yle kuvanauha. (viitattu 16.1.14)
http://yle.fi/elavaarkisto/artikkelit/tietoisku_se_pieni_ero_75871.html#media=75873

Sosiaali- ja terveysministeriö. Lainsäädäntö. Tasa-arvolaki. (viitattu 20.1.14)
<http://www.stm.fi/tasa-arvo/lainsaadanto>

Sosiaali- ja terveysministeriö. Tasa-arvo. (viitattu 29.1.14)
<http://www.stm.fi/tasa-arvo>

Tilastokeskus. Tuotteet ja palvelut. Väestönkehitys itsenäisessä Suomessa. (viitattu 28.1.14)

<http://www.stat.fi/tup/suomi90/joulukuu.html>

Tilastokeskus. Virsta. Tietoteoreettiset lähtökohdat. Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen erot. (viitattu 14.4.14)

<http://tilastokeskus.fi/virsta/tkeruu/01/07/>

Turunen, Kari E. 1988. Ihmisen kasvatus, Jyväskylä: Atena kustannus OY

Yle. Elävä arkisto. Vuosikymmen 1960-luku. (viitattu 16.1.14)

<http://yle.fi/elavaarkisto/haku/#/vuosikymmen/1960>

Yle. Elävä arkisto. Vuosikymmen 1970-luku. (viitattu 16.1.14)

<http://yle.fi/elavaarkisto/haku/#/vuosikymmen/1970>

Yle. Elävä arkisto. Vuosikymmen 1980-luku. (viitattu 16.1.14)

<http://yle.fi/elavaarkisto/haku/#/vuosikymmen/1980>

Yle. Elävä arkisto. Vuosikymmen 1990-luku. (viitattu 16.1.14)

<http://yle.fi/elavaarkisto/haku/#/vuosikymmen/1990>

Yle. Elävä arkisto. Vuosikymmen 2000-luku. (viitattu 17.1.14)

<http://yle.fi/elavaarkisto/haku/#/vuosikymmen/2000>

Yle. Elävä arkisto. Vuosikymmen 2010-luku. (viitattu 17.1.14)

<http://yle.fi/elavaarkisto/haku/#/vuosikymmen/2010>

10. LIITTEET

10.1. Haastattelulomake

Haastattelukysymykset ovat osa humanistisen ammattikorkeakoulun opinnäytetyö tutkimusta, Näkemysten eroavaisuus tasa-arvosta sukupolvien välillä.

1. Sukupuoli Mies Nainen
2. Ikä 20-39 40-59 60+
3. Asuinpaikkasi lapsuudessa Maaseutu Kaupunki
4. Perheesi ja roolisi lapsuudessa, eli ketä perheessä asui ja monesko lapsi olit?
5. Oliko kasvatuksesi erilaista kuin sisaruksillasi, jos oli niin miten?
6. Mainitse kolme henkilöä jolla oli suurin vaikutus omaan asennekasvatukseen lapsena. Millaisen kasvatuksen heiltä sait?
7. Tapahtuiko maailmassa nuoruudessasi jotain mullistavaa tai suurta, joka mielestäsi vaikutti maailmankatsomukseesi?
8. Milloin ja missä muistat kuulleesi ensimmäisen kerran puhuttavan tasa-arvosta?
9. Opetettiinkö koulussasi tasa-arvoasioita nuoruudessasi ja jos opetettiin, mitä se piti pääsääntöisesti sisällään?
10. Oliko Suomi mielestäsi tasa-arvoinen nuoruudessasi, entä yleinen mielipide? Miksi?
11. Mitä tarkoittaa mielestäsi tasa-arvo?
12. Onko Suomi mielestäsi tasa-arvoinen nyt?
13. Miten tasa-arvoa voitaisiin parantaa?